

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1859

I. Karl der Große stiftet nach der Bekehrung der Sachsen das Bisthum Verden und weist demselben seine in die Altmark hineinreichende Diöcese an, am 29. Juni 786.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55003)

XXIII.

Vermischte Altmärkische Urkunden.

- I. Karl der Große stiftet nach der Befehring der Sachsen das Bisthum Verden und weist demselben seine in die Altmark hineinreichende Diöcese an, am 29. Juni 786.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis Carolus, diuina miseratione ordinante rex. Cum, domini nostri Jesu Christi uirtute fauente, bellorum uictoria nuper potiti fuerimus, si graciaram in immensum actione in ipso et non in nobis gloriamur, et pacem in presentiarum et regni prosperitatem in futuro autem pro meritis nos donari superne mercedis perpetuitate non diffidimus. Quapropter notum sit omnibus fidelibus in Christo, quod Saxones, qui hactenus Deo et nobis, ob sue pertinaciam perfidie, semper ceruice indomabili et rebelles, obsecundare detrectarunt, modo tandem aliquando uirtute Christi propiciante, bellorum instancia uicimus, et ad baptismi graciaram diuina miseratione perduximus, et gentes, que dominum glorie non nouerant, et regna, que nomen Domini non invocauerant, in lege Domini meditari die ac nocte adiudicauimus. Et qui hucusque iugem Christi ferre minime contendebant, domino nostro Jesu Christo et sacerdotibus eius omnium iumentorum suorum et fructuum terre, et omnis agriculture decimas et nutriture, simul in unum diuites et pauperes, secundum canonicam assertionem et legalem caucionem constricti, de cetero perfoluunt. Terram autem eorum secundum antiquum Romanorum morem in prouinciam redigentes, et in episcopatus certo termino distribuentes, quendam aquilonarem illius partem, domino nostro Jesu Christo et sanctissime eius genitrici deuotissime obtulimus, et in loco Fardium uocato, super Aleram fluium, in pago, qui dicitur Sturm, ecclesiam et cathedram episcopalem statuimus, et Moguncienfis ecclesie archiepiscopatus, interuentu Lullonis, illius metropolis ecclesie episcopi, eam subiecimus. Insuper etiam ad prefate structuram ecclesie in memorato pago CC mansos, et quicquid ad ipsos mansos iure ac legitime pertinere uidetur, cum domibus et edificiis, mancipiis, campis, pratis, siluis, cultis et incultis, aquis aquarumque decursibus, uis et inuis, exitibus et regressibus obtulimus et totius huius diocesis incolas, diuites ac pauperes, decimas suas eidem ecclesie suoque dispensatori perfoluere, nostre regie maiestatis precepto firmiter iubemus et iubendo precipimus, et legali sanctione confirmamus. Statuimus etiam, ut quascumque possessiones et quecumque bona eadem ecclesia in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblacione fidelium, liberorum et seruorum, seu aliis modis, Deo propicio, poterit adipisci, firma sit

et illibata permaneat. Preterea libertates et immunitates eidem ecclesie concedimus. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat prefatam ecclesiam temere perturbare, possessiones eius auferre, ablatas retinere, minuere et aliquibus vexationibus fatigare, sed omnia ad integritatem conferentur.

Vt autem hec confirmacionis sententia oblationisque donacio rata et inconuulsa et omni euo intranfibilis permaneat, ex precepto summi pontificis et universalis pape Adriani, nec non Moguncienfis archiepiscopi Lullonis, et omnium qui inibi aderant, sanctorum pontificum et catholicorum sacerdotum, et Alcuini, insignis predicatoris, rationis consilio, supra memoratam sancte Dei genitricis ecclesiam, cum omnibus appendiciis et donatiuis, Suitberto, sancte conuersionis uiro et immortalis memorie coram Deo et apud homines commissimus. Quem quidem in agro Dei laborantem, primum eidem ecclesie bonum militem Jesu Christi prefecimus, ut populo adhuc rudi, uerbi Dei semina messem deinceps latura, secundum dispensatam sibi sapientiam, tamquam fidelis seruus et prudens, in domo Dei administraret, et canonica ordinatione et competenti et ecclesiastica institutione ecclesiam sibi delegatam tam nouellam plantaret atque rigaret, donec orationibus seruorum suorum fidelium interpellatus omnipotens Deus incrementum daret.

Verumtamen quia casus preteritorum preciosos et cautos nos reddunt futurorum, ne quis sibi aliquam in eadem diocesi, auertendo regulam, ascribat usurpative potestatem, certo eam limite fecimus terminari. Terminos autem eius firmos, inconuulsos et per omne seculum inconuertibiles, apostolica auctoritate et nostre regie maiestatis precepto circumferibi precepimus; id est: Wirraham fluuium, Faristinam, Bicinam usque in Wiemenam, a Wiemena in paludem, que dicitur Caldenbach, deinde usque quo perueniatur ad Hostam, ab Osta Uternam, Biuernam, Wissenbroc, Asebroc, Chiffenmor, Quistinam, Motam, paludem, que dicitur Sigefridesmor, Mullenbach, iterumque Ostam, Sneidbach, Wimarcam, Hasulam, Steinbach, Liam fluuium, qui absorbetur ab Albia fluuio, de hinc trans Albiam, ubi Bilena mergitur in Albiam, dehinc in ortum Bilene, inde ubi Trauena absorbetur a mari, deinde usque quo perueniatur, ubi Pene fluuius currit in mare barbarum. Inde in ortum eiusdem fluminis. Hinc in Eldam. Dehinc in Albiam. Inde in riuum Alend. Inde in riuum Bese. Inde in Rodouue usque in paludem, que dicitur Rokesford. Inde in Horam fluuium, Callenuorde. Inde in ortum Hore. Hinc in ortum Hisne. Hinc in riuum Scarbach. Hinc in ortum Geltbach, et ipsum riuum in descensu in Urfenam, et in ascensu Urfene in Wizenam, hinc in ortum eiusdem fluminis. Hinc in paludem que dicitur Snederebroch. Hinc in Lernam, et per mediam paludem, que dicitur Camperebroch, et sic trans Aleram in Wirraham.

Et ut hec auctoritas huius donacionis et circumscriptionis nostre in Dei nomine firmiorem et pleniorum obtineat vigorem, et nostris et futuris temporibus a fidelibus Christi uerius credatur et diligentius obseruetur, manu propria subscripsimus, et sigilli nostri impressione assignari iussimus.

Signum Domini inuictissimi (Monogr.) Caroli regis.

Lullo, archiepiscopus Moguncienfis, recognoui.

Hildebaldus, archiepiscopus Colonienfis et sacri palatii capellanus, recognoui. (R.)

Amalharius, Treuerenfis archiepiscopus, recognoui.

Data III. kalendas Julii, anno dominice incarnationis DCC°. LXXX°. VI°. indictione XII.

Anno autem regni domini Caroli XVIII. Actum Moguncie feliciter. Amen.

Copie des 11. Jahrhunderts im K. Hannöverschen Staats-Archiv. Bester Abdruck in Lappenberg's Hamb. Urkunden I, 1.